

y.
gy a nagy-
rsulat által
munkákhoz
adáczi ha-
en épített
szu és 7
ereken a
f. évi no-
nyilvános

hó 28-án.
estő társulat

ulónak

tik.
597-x.145

lamvasutak.

ratósága az
ég évenként
vavacs szál-
hirdet.

okmány-
legkésőbb
magy. kir.
zési szak-
oda be-
dok ugyan-

azgatóság.

Hitott
szódedst
tartó-
ó olesó

eljebb

eljebb

eljebb

eljebb

eljebb

feles-

zó egy-

többé

at.

ELY

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám.
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1902.

XXXI. évfolyam. 249. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadlatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Csütörtök, október 30.

Félreértések ?

Budapest, október 29.

Érdekes látni, mily biztossággal, hogy ne mondjuk: mily nagy igyekezettel kerül ki nemcsak ellenzéki, hanem nem ellenzéki lapok is azokat a tárgyilagos következtetéseket és megfontolásokat, melyek a kormánynak az új, de máris elnapolt katonai javaslatokra vonatkozó magatartásából szinte ráerőszakolják magukat az emberre. Miután a véderőügyek részint közösek, részint közös alapelvek szerint intézendők, és nemcsak a kiváltságos körök előtt, hanem általánosan ismert tény, hogy — ami a katonai védelem előkészítését illeti — főképpen az osztrák parlamenti viszonyok miatt a többi államok mögött visszamaradtunk, kormányunk a véderőbizottságban előterjesztette a közös hadügyi kormány nézeteit és ama javaslatokat, melyeket a közös hadügyi kormány a bajok megszüntetése végett tesz. A közös hadügyminiszter aggodalmi a véderőbizottságban az ellenzékre sem maradtak mély benyomás nélkül, de a javaslatok, melyek által a hadügyminiszter a gyors javulást előidézni akarná, a többségnél is aggályokat keltettek. Mihelyst ezek az aggályok nyilvánultak, a magyar kormány, hogy azokat eloszlassa, azonnal az egyedül helyes utra lépett. És valóban sikerült is neki a véderőjavaslatok tárgyalásának elnapolását kieszközölni: a megfelelő határozatokat majd akkor fogják meghozni, mikor az osztrák véderőbizottságnak is volt már alkalma a nyilatkozásra. A kormány tehát már az utolsó delegáció által megszavazott tétel kivételében is mindenképp előtt a monarchia végképességét vette tekintetbe, ami bizonynyal csak felette hazafias és mihelyst a többség alapos kifogásokat emelt, rögtön korrektúra alá

bocsátani iparkodott a javaslatokat, ami nemzetfi szempontból bizonynyal csak felette finom tapintatra vall. De ezenfelül a kormány, bármennyire biztos is abban, hogy a többség zárt sorokban áll mögötte, nem akarta ezt a többséget egy nem tetsző, nem szabatosan koncipiált javaslat mellett lekötöni és ez alkotmányos szempontból bizonynyal csak felette korrekt. A kölcsönös vonatkozások kormány és többség közt, melyeknek a kölcsönös bizalmon kell alapulniok, tehát érintetlenek maradnak, mert a kormány számíthat parlamenti kíséretére és ez a kíséret arra, hogy nem fogják céltalanul elkoptatni. Ez bizonynyal a legerősebb alap, mely az alkotmányosság megszilárdítására szolgál. Ha eme megfontolások közül, melyeket itt bizonynyal teljesen pártatlanul adtunk elő, egyetlen egyet is még csak nem is érintettek az említett lapok, akkor minden elfogulatlan ember maga megmondhatja, vajjon az ily hallgatás politikai vagy alkotmányos szempontból korrekt-e, vajjon valóban nemzeties és hazafias-e?
L. L.

A munkáspénztár és a szocialista izgatók.
Azok a népbujtatók, akik szegény munkások filléréiből élőködnek, nagyon meg vannak ijedve. Látnák, hogy minden erőlködésük dacára is az országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár népszerűsége egyre terjed s a nép mindjobban felismeri, hogy milyen áldásos ránézve ez az intézményünk. Persze ez nem tetszik a szocialista agitátor uraknak, mert ők egyáltalában nem azt akarják, hogy a nép boldoguljon, hanem hogy ők boldoguljanak. Miután pedig a segélypénztár terjedésével az ő népszerűségük egyre fogy, kétségbeesett erőfeszítéssel minden eszközt felhasználnak, hogy a népet tévutra vezessék és visszatartsák a pénztárba való belépéstől. Hiába való erőlködés. A nép erősebb, mint ők gondolják s kezdik belátni, hogy nem az az ő barátja,

aki folyton és lelketlenül izgatja a fennálló társadalmi rend ellen, hogy ezen a címen kizsákmányolhassa az „Elvtársak” zsebeit, hanem aki a népet biztosítani akarja minden eshetőség ellen, s oda törekszik, hogy a beállható munkaképtelenség esetén legyen miből megélni mindenkinek, a nélkül, hogy kéregetésre és alamizsnára szorulna.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 órától 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.
November 6. A Délmagyarországi Tanító-egylet nagybecskereki fiókjának gyűlése.
8. A közigazgatási tanfolyamhallgatók mulatsága a kaszinóban.

A braganzai herceg Torontálban.
Tomaseváceról írják lapunknak: Szép eredményű vadászat volt tegnap Tomasevácon Heitzmann Rezső földbirtokos vadászterületén, a hova a délelőtt 10 órai vonattal érkezett a jelenleg Écskán tartózkodó braganzai herceg, Hardegg Alice grófnő, Hardegg Jyci grófnő, gróf Orłowsky, gróf Smetow és gróf Harnoncourt. A tomaseváci pompás nádasban folyt a róka vadászat és pedig kiváló eredménnyel, mert nem kevesebb, mint 30 darab gyönyörű nagy példány róka került terítékre, köztük egy igen nagy, ezüstszőrkés példány, a melyet Hardegg Alice grófnő lőtt, kinek ez a ritka remek példány annyira megnyerte tetszését, hogy elkérte a házigazdától, a mit az készséggel teljesített. A braganzai herceg, aki kitőnen lő, maga 20 rókát lőtt. A vadászat végeztével délután 4 órakor rövid ebéd volt, a melyen a házigazdát köszöntötték föl s azután a főuri társaság visszautazott Écskára.

A „TORONTÁL” tárcája.

A becsületes Péter.

Péter hirtelen becsapta az iroda ajtaját, hallgatózott és kétszer ráfordgatta a kulcsot. Aztán odacsoszogott a piros borpamlagra s ledőlt. Ujjával fűrtös hajzata között turkált, izgett-mozgott, öklével ráütött a periratokkal telehalmozott íróasztalra és nagyon, nagyon el volt keseredve.
Pedig semmi köze sem volt a történetekhez, de az ő kitérésekhez és meglepetésekhez nem szokott lelkületét kábitva rázkódtatni meg ez a felfedezés. Nem értette, sehogyan se tudja felfogni. Egyszerű ember volt, aki iskolás korától kezdve önérejből — hol tanítás, hol napi-dijaskodás által — tartotta fenn magát. Önküzdemeiből ismerte az életet s ez az önmagába eivonuló, törhetlen szorgalmu könyvmoly az ő becsületesége mellett még százszorosan nyomorultabbnak érezte magát. Mit ér az élet, ha ilyen. Mit ér a nő, ha ezt meg tudja tenni. Mit ér a becsület, hacsak akkor jövünk rá, hogy van, mikor másnál nem találjuk.
Ezer kérdés tödult fejébe. S ő, a kiténő szigorló, a fogas jogi kérdések törekvésteljes mes-

tere belátta: mily sok e földön a kézen fekvő ismeretlen, s hogy ő tudatlan, tapasztalatlanságában kétségbeeső ifju. Szelid lelke még soha sem volt így felháborodva. Szeretett volna valami nagyot tenni. Ha ő előrántaná a fiók szögletében heverő forgópisztolyt, megbüntetné a vétkeseket, ez nagyszerű cselekedet volna. Olvasott is ilyesmit az újságokban. Rágódott a rögeszmén, pedig tudta, szelid ő a félelmetes elkövetésére. Igen szerencsétlennek érezte magát s minden fájdalommal szemrehányó hangon elsuttogott szobán nyilvánult:
— Cudarság!
Pillanat multán ismét a régi volt. Öklei szétnyitak, haját lesimította. Odaült íróasztalához. Ót óra volt, hatig még sokat lehet dolgozni. Gépiesen írt, de az esze ott járt és szaggatottan lélegzett, mint ahogyan sírás után szoktak.
Kopogás hallatszott. Elfelejtette, hogy bezárta az ajtót. Odasietett és kinyitotta.
— Nyissa ki, Bernáth ur!
Az asszony lépett be. Péter undorral vonult hátrább. Észrevette, hogy az ügyvédné azóta rendbehozta selymesbarna hajzatát és hosszú batizt pongyoláját, melynek a villamoslámpa világában tetszelgő kékje oly jól illett a nőnek most különösen sápadt arcához. Nézte ezt az érdekes met-

szésü arcot, amin még tán fel sem száradt a csók és ijedten kerülte el a sötét szemek égető tekintetét. Körülbélül sejtette, miért jött be. Az asszony pedig, aki nőiességének minden csábos erejű fegyverével támogatott tervvel lépett a szobába, meghökkenve érezte magán végigsurlódni a szokatlan pillantásokat. Bánatos hangon kérlete:
— Bernáth ur... édes Péter... Tudom, hogy bűnös vagyok. Nem mentem vétkemet, pedig megtehetném. De azt maga ugysem értené meg...
Péter elfordulva lesütötte szeméit. Mäskor tiszta homlokát ráncocskák borították. Kellemetlen volt a jelenet. Nem akarta látni, mint tőrl könynyeit a síró asszony. Péter kissé nyers hangon kezdte, aztán őszinteségbe merült hangja reszketve szólt. A becsületes fiu szava jobban bántotta az asszonyt minden szidalomnál.
— Azt nem értem, igaz van a nagyságos asszonynak. Én csak egyet értek s ez az, hogy ezelőtt öt évvel két forinttal a zsebemben érkeztem a fővárosba. A nagyságos asszony férje nekem kenyeret adott s én becsülettel szolgáltam ezt a jószívü, igaz, derék embert. És én csak azt értem, hogy a nagyságos asszony megcsalta a férjét, aki olyan kimondhatatlanul szereti...
Péter elhallgatott. Elérzékenyedve hajlott az

Téli idényre
Utazó bundák. Guba.
Téli kabátok.
Városi bundák.
Lodenkabátok

Átköltözés miatt raktáromon levő női és férfi ruházati cikkeket leszállított árak mellett árusítom.
KOVÁCS - GEDEON
úri-, flu-, női- és leányruha terme.

Minden idényre
Raglanok. Felöltők.
Öltönyök. Nadrágok.
Női gallérok.
Női felöltők és kabátok.

— **A jegyzők Kossuth sirjánál.** A községi és körjegyzők országos egyesülete legutóbb Budapesten tartott gyűlése után testületileg kivonult a kerepesi-uti temetőbe Kossuth sirjához. Kunze Imre elnökkel beszéd kíséretében díszes koszorút tett a sirra. A koszorú szalagjának fölírása ez: **A magyar nép atyjának, a magyar jegyzők országos egyesületének.**

— **Tanácsülés.** Nagybecskerek város tanácsa ma délután fél 4 órakor ülést tartott. Az ülésről lapunk holnapi számában hozunk tudósítást.

— **A magyar olvasókör választmányi ülése.** A nagybecskereki magyar olvasókör tegnap délután 6 órakor dr. Nagy Dezső elnöklésével választmányi ülést tartott, melyen jelen voltak: Tichy József társulati titkár, Ádám Dénes, Márton István, Országh Péter, Barth József, Podvinecz Izsó dr., Berlik József dr., Boris István, Brunet József és Bodó Kálmán választmányi tagok. Miután az elnök megnyitotta az ülést, jelentést tett a folyó évi október hó 6-án megtartott gyásznapélyről. Azután a könyvtáros tett előterjesztést a könyvtári ügyekről s a választmány Löw Kálmán kereskedőnek 10 kor. 60 fillér adományáért, valamint Schenk Hermann könyvkereskedőnek 17 drb. díszes könyvadományáért köszönetet szavazott. Streitman Andor egyesületi tag indítványára társulati zenekart alakítanak, melynek tagjai: Némethy Károly, Tolveth Ferenc, Paulicsek Ferenc, Schuh Márton, Schwarz Rezső és Jakabfalvy Dénes. Indítványozó kérelmére az elnök megengedi, hogy a zeneprobák a kör helyiségében tarthassanak meg, esti 8 óráig 10 óráig, mikor az olvasókörzönséget legkevésbé zavarják. Majd a mulatságok rendezésére térnek át, mely után Tichy József egyesületi titkár indítványára Hoffmann Jenő és Bodó Kálmán tagokat helyettes jegyzőknek választják. Végül rendes tagokul fölvetették Marschall István, ifj. Müller Adolf, Marmorstein Jakab, Streitman Andor, Pálffy Sándor, Hirsch Lajos, Tolveth Ferenc és Reiner Józsefet.

— **Az ipartestület ülése.** A nagybecskereki ipartestület békéltető bizottsága tegnap Mattanovics György városi jegyző, iparhatósági biztos elnöklésével ülést tartott, melyen három peres ügyet intéztek el.

— **Kukorica-fosztás . . .** Csak a falusi ember képes megítélni, mily sokat jelent ez az egyszerű szó, mily boldogságot kelt az az egyszerű pórnépnek, de különösen mindkét nemű fiataloknál. Ilyenkor őszszel, amikor az utcát szegélyző vén akácok már már teljesen elhullatták árnyatadó lombjukat, amikor az ábrándos fűzfapoéták az enyészettől dalolnak kevés kivétellel egy kaptárára készült verseket, amelybe soh' sem felejtik el imádjotjuk egy-egy jó vagy rossz tulajdonságát belefogni. Ilyenkor kezdődik a kukorica szedés és a vele járó fosztás. Jók reggel neki idúlnak a mezőre, rendszeren két egymáshoz csatolt kocsi-val. Ezeket ül a falu fiatalja. Felváltva egy legény egy leány és így tovább. Vig dallal, duhaj jókedvvel indulnak. Ez a kisérijük a nem éppen könnyű munkánál, ezzel térnek haza a „fosztóházhoz” és ha a fosztás hajnalig tart is, ami nem ép ritka eset, nem fogynak ki a dalból,

nótából s legfeljebb a vacsora alatt hagyják azt abba egy félórásckára. Az öregek is néha belekóstolnak egy-egy nótába, vagy ha ezt megunták, vig tréfával, enyelgással mulatgatják a mindig szép számban jelenlevő vászonceledeket. Szóval a kukorica-fosztás valóságos népünnepély, ősi hagyomány, amely nem pusztul. Istenem, hány fiatal szív lobban ilyenkor heves szerelmi lángra, hány szívbe költözik új remény, új élet, amikor künn az enyészet uralg, szomoruan dudol az őszi szél, hordja a sárga faleveleket s beáll a hervadás . . .

— **A gazda és cselédje.** Elvi jelentőségű és nagy fontosságú határozatot hozott a közigazgatási bíróság a gazdáknak cselédjeikkel szemben, ezek betegsége alkalmával fennálló kötelezettségükre vonatkozólag. Egy konkrét esetben ugyanis kimondta, hogy a gazda cselédje után minden esetben tartozik a kórházi költségeket 30 napon át fizetni. Fennáll tehát a gazdának ezen kötelezettsége még akkor is, ha cselédjét a kórházba szállítást megelőzőleg már a lakásán gyógyíttatta és pedig tekintet nélkül arra, hogy az otthon való gyógykezelés mennyi időt vett igénybe. Ez elvi jelentőségű határozatot a közigazgatási bíróság azzal indokolja, hogy az 1898. évi 21. t. cikk 5. §-a a gazdát a kórházi költség viselésére kötelezi. Nem tekinthető tehát e kötelezettség teljesítésnek e határozat szerint az a körülmény, hogy az illető cseléd már megelőzőleg rendes orvosi ápolásban részesült, de nem kórházi ápolásban. Ez a határozat is nagy mértékben ösztönzi a gazdákat arra, hogy cselédjeiket mielőbb beirattassák az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségpénztárba, mert ez esetben akár saját lakásukon, akár a kórházban ápolatták cselédjeiket, a felmerült költségeket csak előlegezniük kell, mert a pénztár, ha a cselédet nem a gazda hibájából érte a baleset, ezen költségeket mindenképpen megtéríti. Saját magán segít tehát az gazda, aki cselédjeit a munkáspénztárnál biztosítja.

— **Baromfi-kolera Nagybecskereken.** Az utóbbi időben feltűnt az, hogy Nagybecskereken a baromfiak százával pusztulnak el, úgy hogy a baromfitenyésztők egyre-másra igyekeznek tudni a szárnyas állatokon, nehogy házuknál elpusztuljanak. Reitter Oszkár rendőrkapitány, ki mint ismeretes, maga is nagy baromfitenyésztő, utána járt a dolognak s Felsenstein Adolf itteni állatorvos segítségével sikerült megtudnia azt, hogy a baromfiak között kolerabetegség ütött ki, mely a vizsgálatok szerint annyira elterjedt, hogy főleg a vándorló-kerületben már nem is található egészséges baromfit. Reitter főkapitány közegészségi szempontból nagyon veszélyesnek találja ez állapotot s nyomban értesítette a dologról dr. Grandjean József polgármestert, s egyttal kérte őt, hogy a pusztító betegség nagyobb körben való elterjedését igyekezzen celszerű módon megakadályozni, mert e betegség nemcsak a baromfiak, de egyszerűen a közönség egészségére is veszélyes. Reitter Oszkár a polgármesterhez intézett előterjesztésében a maga részéről Felsenstein állatorvos közreműködését ajánlja, ki e téren nagy

tapasztalattal bír s ki hasonló esetekben már több ízben sikeresen járt el, főleg pedig Pest-megyében, hol egy ízben 13.000 baromfit mentett meg a járványtól.

— **Lopás a vendéglőben.** Dénes Gyula törökbecsei nagyvendéglős panaszt tett a csendőrségnél, hogy ismeretlen tettesek 48 pár alpaca evőeszközt és 100 drb. asztalkendőőt és több más apróbb tárgyat elloptak vendéglőjéből. A csendőrség nyomban megindította a nyomozást és sikerült is a tolvajt Kiszeliésky Nővő törökbecsei lakos személyében kézrekeríteni. A tolvajnál tartott házmotózás alkalmával 11 drb. alpaca ezüst kanalat, 8 drb. kést és 6 drb. villát és öt asztalkendőőt megtaláltak, a többit már eladta. A tolvajt a csendőrség letartóztatta.

— **Elfogott gyujtogató.** A napokban a bárányszi határban egy nagy szénakazal kigyuladt. A mentés lehetetlen volt, mivel senki sem lakott a közelben s így a széna rövid idő alatt elégett. A vizsgálat során kiderült, hogy a szénakazalt Dehelyén Tivadar bárányszi lakos gyujtotta fel boszuból. A gyujtogatót a csendőrség letartóztatta.

Színház és Irodalom.

Heti műsor:

Csütörtök: Francillon. (Vizvári Mariska felléptével.)
Péntek: San Toy. (Nagy operette.)
Szombat: Házassodjunk.
Vasárnap d. u.: Molnár és gyermeke.
este: Csikós.

* **Váljunk el.** Tegnap volt második vendégjátéka T. Vizvári Mariskának. A művésznő a Váljunk el-ben Cyprienne szerepét játszotta teljes sikerrel. Vizvári Mariska az ágaskodó menyecske szerepét bájosan és rutinosan adta s eltekintve attól, hogy a kelleténél többet kacagott, a szerep minden finomságát érvényesítette. A közönség, mely tegnap az előző esténél jóval nagyobb számban jött el a színházba, hálás is volt a művésznő élvezetes előadása iránt s többször nyílt színen is zajosan megtapsolta. Nagy sikere volt mellette Deák Péternek is, aki a férjet játszotta és Szebeninek, aki Adhemár szerepében ismét tanujelét adta sokoldalúságának. Deáknak és Szebeninek is kijutott az elismerésből s mindketten zajos tapsokat arattak. A többi szereplők közül Cathrynét, Keményt, Győri Matildot, Tóth Stefikét és Vágót kell kiemelnünk.

* **T. Vizvári Mariska** ma este lép föl utoljára a Francillonban, a mely egyttal jutalomjátékul szolgál. A vendégszínésznő a darabban Lucient játsza s a közönség bizonyára nem mulasztja el az érdekes estét. A többi főbb szerepeket: Somlár, Kemény, Szeben, Lorándi, Pécsi, Nagy Jenő, Vágó, Győri Matild és Tóth Stefike játsszák.

íróasztalra, úgy megindult, hogy siratni szeretne volna az ő jöltevé főnökét. Az ügyvédné válaszulni akart, nem hozhatott fel védelmére semmit sem. Hallgatagon szemlélgette a becsületes Pétert, aztán hirtelen kitört:

— Péter, mindenre kérem, ami szent ön előtt. Gondoljon özvegy édesanyjára, az én ártatlan gyermekemre — majd vontatva hozzátette — és . . . a férjemre . . . Ne mondja el neki, ne szóljon semmit . . .

Péter kelleltenül szabadkozott az asszony görcsösen szoruló kezei közül.

— Minek képzél engem!? Nem akarom feladni a boldogságát. Én nem szólok. Hadd maradjon meg boldog tudatlanságában.

— Maradjon, — ismételte az asszony bölöngatva.

— Hallgatok! — s ezt oly nehezen mondta ki, mintha ő is büntárs lenne.

Az ügyvédné megkönnyebülten rebegte: — Köszönöm . . . köszönöm.

Péter észre sem vette, mikor surrant ki az irodából. Ott állt még mindig az íróasztalhoz támaszkodva. Mit tegyen? Rosszul cselekedte, hogy hallgatást ígért. Meg kellett volna mondania. A bűnösök lakoljanak. Nem, mégsem, hisz ez tönkre zuzná a jó embert. Ez hálátlanság volna. Akkor nem maradhat itt. Nem tudna a szemébe nézni, nem az irodába járni, melyet csupán két szoba választott el az asszony lakásától. Nem lehet véletlen, néma tanuja esetleges újabb csalásoknak.

Hamar elkészült tervével. Elmegy, el, még ma. Összecsomagolta jogi könyveit és édesanyjának az íróasztalban heverő leveleit. Az édesanyja. Ekkor jutott eszébe: mi lesz belőle ezután? Az ügyvédől kapott havi ötven forint volt minden keresete, ebből is tizenötöt az édesanyjának küldözgetett. Mi vár reá? Manapság oly nehéz jó irodát találni és ötven forint nagyon

sok pénz. Majd megsegíti az Isten, eddig sem hagyta el. Csak már az ügyvéd jönne. Kifogást mond neki s elmegy. Szeretett volna már kint lenni a házból.

Az előszoba felől lépések hallatszottak.

— Még mindig itt van? — kérdezte a belépő ügyvéd. — Már negyed hét. Nem szeretem a túlzott szorgalmat.

— A főnök urat vártam — felelte Péter bátortalanul.

— Valami ügy talán? . . . — Meglátta az összekötött könyveket és hozzátette: — Vagy szigorlatra készül? Korán lesz még.

Péter akadozva, vontatottan szólott:

— Igen kérném a főnök urat, tessék engem elbocsájtani.

— Megbolondult? Mi baja van? El akar hagyni? Hát nem bántam magával jól? öt évi egyttés munka után kilép tőlem? Hallatlan. Péter, ez nem szép dolog. Fizetésjavítás kell? Szóljon. De ne okoskodjék. Leteszi a doktorátust és irodavezetőm lesz.

Péternek nehezebbre esett a válasz s nagyon fájt a beszéd, hogy őt így félreismerik. Alig tudta forgatni a nyelvét, mintha megbénult volna. Folyton azt hajtogatta:

— Tessék elbocsájtani . . .

Nem birt kifogást mondani, hazug szót nem ejthetett ki az ő ajka. Az ügyvéd boszusan vonagatta a vállait.

— Jól van, ha ez a hüség: mehet. Nem tartóztatom.

És Péter magára öltötte sárga felső kabátját, hóna alá tette a csomagot, kezébe vette kalapját s érzékeny hangon bucsuzott:

— Alászolgája, főnök ur.

— Jó estét! — vetette oda kurtán az ügyvéd.

Péter kicammogott s összeszorult szívvel hagyta el a kaput. Valami olyast érzett, mint öt év előtt, mikor elhagyta az édesanyját, a kis

mezővároskában. A zümmögő emberáradatban még egyszer visszanezét az iroda világos ablakára. És elindult hónapos-szobácskájá felé . . .

Péter hónapokon keresztül bolyongott állás nélkül. Végre másolási munkákat kapott és a vegyeskereskedő fia tanításáért ebédekkel fizették. Alig, hogy megélhetett. Ruhái, az ezüst óra lassankint a zálogshoz vándoroltak, csakhogy elsejten elküldhesse édes anyjának a tizenöt forintokat.

Egyszer estefelé a fasorban találkozott az ügyvéddel. Szégyelte kopottas öltözékét, szerette volna elkerülni. Nem lehetett, már késő volt. Lekapta fejről a kalapot. Az ügyvéd köszöntés helyett megállította.

— No, jómadár. Én már kerestem magát. Tudom, miért hagyott el. Szégyelje magát, — és én hízam önben. Igen, fiacskám, rutul visszaél jóságommal. Nem számolt el a tizenöt forinttal s aznap kilépett irodámból.

Péter arcát elfutotta a pir, majd leszédült. Hogy ő lopott, csalt volna. Becsületessége fellazadt a vád ellen.

— Ez nem igaz, ügyvéd ur! Átadtam a pénzt a nagyságos asszonynak, mint máskor is, ha ügyvéd ur nem volt otthon.

— Hazudik! Feleségem mondta, hogy nem tud a pénzről semmit sem. Ezért, nyomorult tizenöt forintért!?

Pétert elhagyta nyugalma. Teste remegett a haragtól:

— Nem igaz! Én nem csaltam meg önt, de megcsalta a . . . !

Már ki akarta mondani a szót, de eszébe jutott adott ígérete s fejét lehajtottta.

Az ügyvéd megvetően nézett rá:

— Nos, még védeni sem tudja magát?

— Nem.

Az ügyvéd megvető mozdulatot tett s otthagya a becsületes Pétert. **Falk Richárd.**

* A szekrény titka. Somfai János és Osztie Béla énekes bohózatára már erősen készül a színtársulat s a hozzáértő beavatottak igen élvezetes estét jósolnak. Különösen érdekesek lesznek a darabban előforduló táncok, énekszámok és kuplék. A darabot Deák igazgató díszes kiállításban hozza színre, hogy a bemutató minden igényt kielégítsen.

* Szebeni Antal jutalomjátéka. Holnap este lesz a Deák-színtársulat kedvelt komikusának jutalomjátéka a San Toyban, amelyben egyik legjobb szerepét Csulit fogja játszani. A holnapi est igen élvezetesnek ígérkezik s a közönség körében általános az érdeklődés.

* Kitűnő divatlap a „Wiener Mode.” A 3. füzet, mely november 1-én adatott ki, kizárólag a téli öltözéket tárgyalja. Benne foglaltatnak a divat legújabb jelenségei utcai-, színházi-, estély- és jégpálya-öltözékekben. A bunda alkalmazása behatóan tárgyalatik. Érdekes az, hogy a divat különösen a sibiriai szürke mokus gereznáját kedveli. Különösen tetszetős az előfekvő füzetben egy estélyruha sötét sima ráncba szedett (plissírt) Ceépe de chineből, tetszetős, célszerű díszítéssel, továbbá egy színházi főkötő a 110. számú hajdisszal. A „Wiener Kindermode” című ingyenes melléklet téli gyermekruhákat tartalmaz, a kézimunka rész csinos új mintákat. 3 K. = 2:50 M. olesó áron ezen kedvelt folyóirat sok hasznosat és szórakoztatót tartalmaz, miért is minden hölgynek melegen ajánljuk. Előfizetni minden könyvkereskedésben lehet, valamint közvetlenül a „Wiener Mode” kiadóhivatalánál: Wien VI/2. Gumpendorfer-Strasse 87.

Közgazdaság.

Közlemények

kertművelés és mezőgazdaságról.

Mühle Vilmostól Temesvárott

VIII.

Tavaszi virágzás.

Virágok kora tavasszal.

A természet ébredésével az ideális ember is virágokat kíván már magának és ha már a szerény hóvirágban talál is megnyugvást, mely után még más virágok is kezdenek mutatkozni a természetben, kertjében, hol első sorban óhajtatnak virágok, még nem mutatkoznak a tavasz szép hírnökei. De a modern virágtenyésztők, melyek közé nem egy szorgos háziasszony is tartozik, már ősszel gondoskodtak részint tavaszi magvak vetéséről, vagy e célra már késő ősszel ültetett virágnövényekről. Hogy a kerttulajdonosoknak kissé segítségükre legyenek, felsorolom a legkönnyebben tenyészthető virágfajokat. Ha beáll a szürke őszi éjjeli fagyjaival, melyek még az utolsó nyári és őszi virágokat elfagyasztják, a virágkertek valóban szomorúan néznek ki; de ha szorgosak vagyunk, úgy már augusztus—szeptember hónapokban elvetjük a következő magvakat, hogy azok októberig már kis növényekké fejlődjen, új virágágyakat készíthetünk és azokat fiatal növényekkel beültethetjük, a mi a kertet megint csinosná teszi, akár csak új élet kezdődne a természetben. Augusztus—szeptember hónapokban a következő magvakat vethetjük el:

1. Árvácska, Viola tricolor, a legszebb és legkorábbi virágzó, sokféle színben.
2. Nefelejts (Myosotis alpestris).
3. Szakállas szegfű (Dianthus barbatus).
4. Harangvirág (Campanula medium).
5. Otthonoska virág (Nemophylla insignis).
6. Sziléna (Silena pendula) stb.

Ezen 6 faj pompás tavaszi virágzás elérésére már elegendő. De aki még kevesebbet akar fáradni, nem akar magának először növényeket nevelni és azokat átültetni, az a következő egyszerű módon járjon el: a virágágyak eltakarítása után október közepe táján ujonnan felásandók és minden ut stb. tisztítandó. Az ujonnan felásott s elkészített virágágyakba vessünk virágmagvakból 2 cm. mélységű sorokban igen ritkán és azután a magvakat takarjuk be körülbelül 2 cm-nyire földdel; a sorok az alanti virágok növése szerint 15—25 cm-nyi távolságban legyenek egymástól és pedig:

1. Kerti erdőmester (Asperula azurea), kék.
2. Buzavirág (Centaurea), különböző színekben.
3. Szarkaláb (Delphinium), különösen ajánlható tavaszi virág.
4. Szalagvirág (Iberis), fehér és vörös.
5. Kerti bükköny (Lathyrus), minden színben.
6. Kerti mák (Papaver), egész pompás, bájos tavaszi virág.

A legszebbek azonban az árvácskák, nefelejts, kerti mák és szarkaláb sok színárnyalatukban.

Van még sok más szép tavaszi virág, de a felsoroltak mégis a legszebbek és legajánlatosabbak, melyek minden embert elvarázsolnak. Teljesen meg vagyok győződve, hogy minden kerttulajdonos, ki egyszer oly kevés fáradsággal és kevés költséggel járó kerttel bír, azt nem engedti

tönkre menni, mert nincs szebb, mint egy tavaszi, folyton virágzó, tiszta és csinos házikertnél. Ennek még az az előnye is van, hogy nemcsak tiszta és virágzó kerttel rendelkezünk, hanem elegendő alkalmunk és időnk is van tavasszal nyári virágok vetésére, melyeket csak június közepe táján kell elültetnünk, mivel a tavaszi virágok még június közepéig, sokszor június végéig a legpompásabb virágzásban vannak.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Nagybecskerek, esütörtök, október hó 30-án:

T. VIZVÁRI MARISKA, a Nemzeti Színház művésznőjének utolsó fellépése és jutalomjátékul:

FRANCILLON.

Színmű 3 felv. Irta: Dumas S. Fordította: Paulay Ede.

Személyek:

Riverolles marquis	—	—	—	Somlár
Lucien, fia	—	—	—	Kemény Lajos
Grandredon Stanislas	—	—	—	Szebeni Antal
Symeux Henri	—	—	—	Lorándi
Carillac Iván	—	—	—	Nagy Jenő
Piquet, ügyvédsegéd	—	—	—	Pécsi László
Celestin, Lucien szolgája	—	—	—	Vágó Géza
Inas	—	—	—	Panyiczki Antal
Francine de Riverolles, Lucien neje	—	—	—	T. Vizvári Mariska
Smithné Teréz	—	—	—	Győri Matild
Riverolles Annette, Lucien huga	—	—	—	Tóth Stefánia
Eliza, komorna	—	—	—	Ujfalusi Izabella

Kezdeté 8 órakor.

Holnap, péntek, október hó 31-én:

SZEBENI ANTAL jutalomjátékul:

SAN-TOY. (Operette.)

TÁVIRATOK.

A szerb királyi pár és a cár.

Budapest, október 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádból állítólag teljesen megbízható kézből azt jelentik, hogy az orosz cár nem akarja elfogadni a szerb királyi párt s így a királyi pár egyelőre lemondott az utazásról.

Az aradi banksíkkasztás.

Budapest, október 30. (A „Torontál” ered. táv.) Aradról jelentik: A rendőrfőkapitány elővezetés terhe alatt megidézte az aradi ipar- és népbank igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagjait, hogy a sikkasztás ügyében kihallgassa őket.

Véres szerelmi dráma a kávéházban.

Budapest, október 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Vukovarról jelentik: A Zemanics-fele kávéházban tegnap este véres szerelmi dráma történt. A kávéház egyik főpincére: Rasztics Iván szerelmi feltételezéséből megölt egy földbirtokost. A szerelmi dráma előzményei a következők: A Zemanics kávéházban szükség volt pénztárosnőre, amire Rasztics pincér ajánlatot tett a tulajdonosnak, hogy ő elhozza kedvesét Petrást Darinkát Eszékéről. A leány el is foglalta az állását s mivel szép volt, ugyancsak körülrajongták a vendégek. Tegnap éjjel Begies Bogumir földbirtokos mulatott a kávéházban s a pénztárnál a szép kaszímőnek muzsikáltatott. A mulatság hevében azután egyszerre átölelte a leányt és megcsókolta. Erre Rasztics fölkapott egy szalámvágó kést, nekiugrott a földbirtokosnak s ketté vágta annak nyakát. Begies néhány perc múlva meghalt. A gyilkos pincért rögtön letartóztatták.

Földrengés Dalmáciában.

Budapest, október 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Fiuméből jelentik, hogy Dalmácia több helyén erős földrengés volt. Cattaróban harminc másodpercig, Raguzában pedig tíz másodpercig tartott a földrengés és számos ház megrepedt. A lakosság között nagy a rémület.

Összeütközés a tengeren.

Budapest, október 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londonból jelentik, hogy a keleti hajós-társaság „Luson” nevű gőzöse az angol partok közelében összeütközött a „Karneels” nevű orosz kétárbóccsal s ez utóbbit úgy megsértette, hogy rögtön kikötőbe kellett vontatni.

Öngyilkos gyárigazgató.

Budapest, október 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Berlinből jelentik: Wunsche Emil, drezdai gyárigazgató itt öngyilkos lett. Tettének oka zilált anyagi viszonyok.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1902. október 30.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilo	50 kilogr. ára		50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig	kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki uj	76	0.—	0.—	80	7.55
Pestvidéki uj	76	7.30	7.40	80	7.75
Bánsági uj	76	7.10	7.30	80	0.—
Bácskai uj	76	7.35	7.50	80	0.—

B u z a	uj	elsőrendű	kilos	
			70—75	6.45
R o z s	uj	másodrendű	—	6.20
		lakarmány	60—62	5.45
Á r p a	uj	égetni való	62—64	5.25
		sörfőzésre való	64—66	0.—
Z a b	uj	bánsági	39—41	6.15
		másnemű	—	0.—

Határozás-üzlet.

Budapest, október 30. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén az árak emelkedtek. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza áprilisra	7.42—7.44
Rozs áprilisra	6.50—6.51
Tengeri (májusra)	5.74—5.75
Zab (áprilisra)	6.31—6.32

Felelős szerkesztőnk távollétében a szerkesztésért felelős: Somfal János.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1902. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
 Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 34 p.
 Pancsováról: délután 5 óra 55 p.
 Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
 Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
 Zombolyáról, Verseczről, Alibunarról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
 Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
 Pancsováról: reggel 7 óra 23 p.
 Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
 Zombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 50 p.
 Pancsovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
 Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
 Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
 Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunarra: reggel 3 óra 33 p.
 Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 54 p.; délután 5 óra 10 p.
 Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 33 p.

HIRDETÉSEK.

1902/1902. tkv. sz.

868—11

Póthirdetmény.

A módosi kir. járásbírósg mint tkvi hatóság közhírré teszi, miszerint a Blaskovits Ferenc öléczy lakos végrehajthatónak, Blaskovits Márton volt öléczy, jelenleg Ferdinándfalvi lakos végrehajtást szenvedő elleni 245 kor. s jár. iránti végrehajtási ügyében 16.611/1902. sz. a kibocsátott árverési hirdetményben a nagybecskereki kir. törvényszéknek, módosi kir. járásbírósg területén levő öléczy 163. sz. tkjvben A + 26, 125/a. 2. és 134/a, 176/29. hrsz. felvett ingatlanokra 1016 korona kikiáltási árban Öléczy községben 1902. évi november hó 24-én (huszonnegy) d. e. 9 órájára kitűzött árverés az 1881: LX. t.-c. 167. §-a alapján Daun Gyula nagybecskereki lakos végrehajtható érdekében is 32 korona tökévelés s jár. kielégítése végett megtartatni fog.

Kelt Módoson, 1902. évi október hó 21. napján, a kir. járásbírósg mint tkvi hatóságnál.

Halász,
 kir. járásbíró.

Stefany Ede
(ezelőtt Grób)

Nagybecskerek, Nicky-utca
ajánlja a n. é. közönségnek

**nyerges, fényező és
szijgyártó műhelyét.**

Minden a kocsipítő, nyerges, szijgyártó, valamint a kovács és kerékgyártó szakmába vágó új- és javítási munkát pontosan, lelkiismeretesen és olcsón végez.

264/a-6.6

Legfinomabb
**csemege-
szőlő**

kilója 40 fillér,
kapható
naponta
dr. Brájjer Lajosnál
Uri-utca 3. sz.
(865-x.55)

9251. p. 1902. szám.

869-3.1

Hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint birtokbíróság közhírré teszi, hogy a titeli Tisza-Duna töltésfenntartási és belvízszabályozó társulatnak a Szerbaradác község határában létesített védvonalhoz szükségelt s néhai Bobor Györgyné örökösei tulajdonát képező terület kisajátítása iránti ügyben a kártalanítási eljárás megindítván, a helyszíni tárgyalás határnapjával 1902. évi november hó 10. (tizedik) napjának d. e. 9 órája Szerbaradác községhez kitűzetett, arra az érdekelt tulajdonosok s az összes telekkönyvi érdekelt, valamint a távollevők vagy ismeretlen tartózkodásuk részére kirendelt gondnok dr. Pánits Mladen nagybecskereki ügyvéd oly hozzáadással idéztetnek meg, hogy az érdekeltnek elmaradása a kártalanítás fölött hozandó érdemleges határozatot nem gátolja s az egyéni külön értesítésnek elmaradása vagy a tárgyalásról elmaradás miatt igazolásnak helye nincs és végül, hogy a kártalanítási eljárás a szerbaradáci 443. számú telekjegyzőkönyvben 15/a hr. sz. a. felvett ingatlanra rendeltetett el.

Kelt Nagybecskereken, a kir. törvényszék, mint birtokbíróságnak, 1902. év október 18-án tartott ülésében.

Zsiros Lajos,
kir. törvényszéki elnök.

Binder József,
kir. törvényszéki jegyző.

Másolat. 9586/1902. szám.

872-3.1

HIRDET MÉNY.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint birtokbíróság közhírré teszi, hogy a temesbégavölgyi vízszabályozó társulatnak Bégaszentgyörgy és Nagy-Torák község határában töltésemelés céljából igénybe veendő területek kisajátítása iránti ügyében a kártalanítási eljárás megindítván, a helyszíni tárgyalás határnapjával a nagytoráki 997., 998., 999. számú telekjegyzőkönyvben felvett ingatlanokból kisajátítandó területekre nézve 1902. évi november hó 11-ik napjának d. e. 9 órája Nagy-Torák községhez, a bégaszentgyörgyi 717. és 716. sz. telekjegyzőkönyvekben felvett ingatlanokból kisajátítandó területekre nézve pedig ugyancsak 1902. évi november hó 11-ik napjának d. u. 2 órája Bégaszentgyörgy községhez kitűzetett. A kitűzött tárgyalásra az érdekelt tulajdonosok s összes telekkönyvi érdekelt, valamint a távollevők vagy ismeretlen tartózkodásuk részére kirendelt gondnok Vulkán Mátyás nagybecskereki ügyvéd oly hozzáadással idéztetnek meg, hogy az érdekeltnek elmaradása a kártalanítás feletti érdemleges határozat hozatalát nem gátolja s az egyéni külön értesítésnek elmaradása vagy a tárgyalásról elmaradás miatt igazolásnak helye nincs. Kelt Nagybecskereken, kir. törvényszék mint birtokbíróságnak 1902. évi október hó 18-án tartott ülésében. (P. H.) Zsiros Lajos s. k., törvényszéki elnök. Hoczmán s. k., kir. törvényszéki jegyző.

A másolat hitelül:
(Olvashatlan aláírás.)

A torontáli helyi érdekű vasutak részvénytársaság elsőbbségi kölcsön kötvényeinek 1902. évi október hó 20-án megejtett sorsolásánál kihuzott számok jegyzéke:

1 drb. 10.000 koronás
15.048.

15 drb. a 2000 koronás.

11.282, 11.389, 11.401, 11.439, 11.694, 11.695,
11.697, 11.702, 11.763, 11.764, 11.765, 11.779,
11.968, 12.345, 12.446.

21 drb. a 1000 koronás.

5170, 5171, 5714, 6447, 6795, 7352, 7535, 7538,
7560, 7596, 7597, 7602, 7642, 7689, 7832, 8104,
8191, 8200, 8274, 8277, 8284.

28 drb. a 200 koronás.

1707, 1708, 1810, 1819, 1873, 1880, 1881, 2222,
2235, 2245, 2578, 2644, 2655, 2672, 2678, 2681,
2705, 2858, 2902, 2934, 2959, 3067, 3068, 3069,
3102, 3137, 3141, 3215.

(871-3.1)

Nyomdásztanulónak
jó házból való fiu felvétetik.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában. 597-x.146

Ujdonság!

Ujdonság!

Törvényileg védett,
vihareros,
a legjobb formatartó
lodenkalap
kapható
Liptay István
kalapkereskedésében,
Nagybecskerek (Hunyady-(fő)-utca.

861-x.3

Kiadó
lakás.

Az Uri-utcában egy
külön álló ház

teljesen ujonnan átalakítva,
nagy lakással, konyha, folyosó stb. elkülönített kerttel

november hó 1-ére kiadó

Bővebbet a kiadóhivatalban.
838-x.64

1902/3.
Téli
idényre

most érkeztek legújabb divatu női- és leány-paletot-k. hosszú női gallérok, férfi- és fiu-télikabátok és raglanok.

Nagy választék, verseny nélküli olcsó árak.

Felsenstein Ferenc,

Nagybecskerek.
765-x.40

Olcsó öltönyök.

Seviot-nadrág 4 forint

Elsőrendű tüzifa.

Valódi porosz

SZALON KÖSZÉN

a Wildensteinegen-Richterhof-féle bányákból.

Legjobb faszén.

Kaphatók:

816-50.10

KURLÄNDER IMRE

fakereskedőnel

a Kurländer-udvarban, Gizella-part 2766. sz. — Telefon 89. sz.
Továbbá a fatelepen, Korona-utca 585/II. — Telefon 35. sz.